

ਯਥੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਗੁਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜੇ.

ਬੱਕਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ - ਯਥੀਲਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਬੱਗੂ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।

1965 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਯਥੀਲ ਨੰ. 1248.

ਯੰਜਾਬ ਯੁਕੀਮਯਮਨ ਐਰਟ (1913 ਦਾ 1)— ਯਾਰਾ 8(2)— ਵੀ ਸੰਵਿਯਾਨ ਦੁਆਰਾ ਯੁਕਾਨ ਰੀਤੇ ਗਏ ਯਥਿਰਾਰ ਤੋਂ ਯਰੇ —ਯੁਕੀ-ਐਂਯਮਨ ਦਾ ਰਾਨੂੰਨ—“ ਗਾਏ ਸਿੱਖ ” ਅਤੇ “ ਮਹਤਮ ” ਦਾ ਦਾਇਰਾ —ਵੀ ਯਰਿਵਰਤਨਯੋਗ ਸਰਤਾਂ ਗਨ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਰਿ ਯੰਜਾਬ ਯੁਕੀ-ਐਂਯਮਨ ਐਰਟ ਦੀ ਯਾਰਾ 8(2) ਯਥੀਨ ਸਰਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਐਰਟ ਦੇ ਯੁਕਮਤਾਵਨਾ ਅਤੇ ਰਾਰਜਸੀਲ ਉਥਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਉਥਲਬਧ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਰਤੀ ਦੀ ਯਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਰਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਯਾਰਾ ਸੰਵਿਯਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਰਿ ਯੁਕੀ-ਐਂਯਮਨ ਦਾ ਰਾਨੂੰਨ ਜਮੀਨ ਦੇ ਯਾਮ ਰਾਨੂੰਨ ਦਾ ਯਥਵਾਦ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਵੇਈ ਵੀ ਵਿਯਕਤੀ ਜਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਯਾਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਹੈ। ਯੁਕੀ-ਐਂਯਮਨ ਐਰਟ ਵਿੱਚ ਉਥਬੰਧ ਇੱਕ ਯਥਵਾਦ ਯੁਕਾਨ ਰਰਦੇ ਗਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਯੁਕਵ-ਯਥਿਰਾਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਰੀ ਨੂੰ ਲੈਣ ਦਾ ਤਰਜੀਹੀ ਯਥਿਰਾਰ ਦਿੰਦੇ ਗਨ ਅਤੇ ਯਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਚਿਤ ਹੈ ਰਿ ਗਜ ਸਰਰਾਰ ਨੂੰ ਰੁਝ ਵਿਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦੇਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਐਰਟ ਦੇ ਉਥਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਰਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਛੋਟ ਯਰਾਥਤ ਵਿਰੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਲਾਗੂ ਰਾਨੂੰਨ ਜਮੀਨ ਦਾ ਯਾਮ ਰਾਨੂੰਨ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਰਿ " ਗਾਇ ਸਿੱਖ " ਨੂੰ " ਮਹਤਮ " ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋ ਸਬਦ ਯਰਿਵਰਤਨਸੀਲ ਗਨ।

ਫਿਰੋਜ਼ਯੁਰ , ਮਿਤੀ 31 ਮਈ, 1965 ਦੀ ਯਦਾਲਤ ਦੇ ਗੁਰਮਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਯਥੀਲ, ਸੁਰੀ ਵਿਨੋਦ ਰੁਮਾਰ ਜੈਨ, ਸਬ ਜੱਜ ਯਾਈਲਡ ਰਲਾਮ, ਫਾਜ਼ਿਲਰਾ , ਮਿਤੀ 16 ਜਨਵਰੀ, 1965 ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। , ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਯਾਰਜ ਰਰਨਾ ਅਤੇ ਯਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਗਨਾਂ ਦੇ ਯਥਣੇ ਖਰਚੇ ਸਹਿਣ ਰਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦੇਣਾ, - ।

ਯਥੀਲਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਯੋਚ. ਯਾਰ.

ਯੈਨ. ਯੈਲ ਢੀਰਰਾ , ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਗੁਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜੇ. -ਇਹ ਯਥੀਲ ਰਿਗਾਏਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਯੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਰਾਨ ਮਾਲਰ ਲਾਲ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਯਵਿਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਰਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਰੋਧਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ , ਵਿਰੀ ਤੋਂ ਯਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਰੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਯਾਯਾਰ 'ਤੇ

ਰਿ ਉਹ ਯੁਲਿਸ ਮਟੇਸਨ, ਫਾਜ਼ਿਲਰਾ ਦੇ ਆਯਿਰਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜਾਤੀ ਦੇ ਆਯਾਰ 'ਤੇ ਮਹਾਤਮ ਮਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਵਿਰਥੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੀ-ਐਂਥਮਨ ਐਰਟ ਦੀ ਰਾਹਵਾਈ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਗੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜ਼ਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਸੀ (1) ਦੀ ਵਿਰਥੇਤਾ ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਹਾਤਮ ਹਨ ਅਤੇ, (2) ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੀ-ਐਂਥਮਨ ਐਰਟ ਦੇ ਮੰਚਾਲਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮੰਦਿਯਾਨ ਦੇ ਅਤਿ-ਵਿਰਥੀ ਹੋਣ ਵਰਕੇ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਗੇਠਲੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੈਧ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਗੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਇਆ ਰਿ ਵੈਂਡੀਜ਼ ਮਹਾਤਮ ਮਾਥਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਰੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਧਾਮੇ ਸਿੱਖਿਆਤ ਗੇਠਲੀ ਅਧੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਇਆ ਰਿ ਵਿਰਥੇਤਾ ਮਹਾਤਮ ਮਨ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਖੁੰਝ ਗਏ।

ਮੈਂਨੂੰ ਗੇਠਲੀ ਅਧੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਅਧੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਰੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹਾਂ ਰਿ ਗੇਠਲੀ ਅਧੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇਹ ਖੋਜ ਰਿ ਵੈਂਡੀ ਮਹਾਤਮ ਹਨ , ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਯਾਰਿਤ ਹੈ। ਤੱਥ ਦੀ ਖੋਜ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਵੈਂਡੀਜ਼, ਪਠਾਣਾ, ਡੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਰਾਲਾ ਸਿੱਖ, ਡੀਡਬਲਯੂ 2 ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਰੁਖ ਇਹ ਸੀ ਰਿ ' ਮਹਾਤਮ ' ਅਤੇ ' ਗਾਇ ਸਿੱਖ' ਸਬਦ ਪਰਿਵਰਤਨਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਗਾਏ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਮਹਾਤਮ ਅਤੇ ਉਲਟ ਵੀ ਰਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਧਾਮੇ, ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਸੀ ਰਿ ਸਿਰਫ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਮਹਾਤਮ ਰਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ , ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਰਦੇ ਵੀ ਮਹਾਤਮ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਰਿ ਮਹਾਤਮ ਅਤੇ ਗਾਏ ਸਿੱਖ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਬੀਲੇ ਹਨ। ਗੇਠਲੀ ਅਧੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 1935 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਗਜ਼ਟੀਅਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਖੰਜਾਬ ਐਲੀਨੇਸ਼ਨ ਆਫ ਲੈਂਡ ਐਰਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਖੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਮਾਲ 1942 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਰੱਖਿਆ ਰਿ ਗਾਏ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿਤਮ ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਉਰਿ ਵਿਰਥੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗਾਏ ਸਿੱਖ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈ ਸਕਦੇ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫਾਜ਼ਿਲਰਾ ਯੁਲਿਸ ਮਟੇਸਨ ਦੇ ਮਹਾਤਮਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗਜ਼ਟੀਅਰ ਵਿੱਚ ਸ.

ਭਾਗ ਬੀ, ਮਾਰਟੀ 15; ਜਿੱਥੇ ਰਬੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਜਾਤਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਥੇ 'ਮਹਾਤਮ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਰਿ ਉਸ ਰਬੀਲੇ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾਦਾਤਰ ਲੋਕ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸਨ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਰਿ ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਰਦੇ ਵੀ ਮਹਾਤਮਾਂ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਯੂਰਵਯਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਰੁਖ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੈਂਨੂੰ ਇਸ ਸੂਚੀ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਰਿ ਗਾਏ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਰਿਸੇ ਵੱਖਰੇ ਰਬੀਲੇ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਰੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 1915 ਦੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਗਜ਼ਟੀਅਰ ਦੇ ਪੰਨਾ 99 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬਿਆਨ ਹੈ ਰਿ ਗਾਏ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ " ਮਹਾਤਮ " ਵੀ ਰਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਮਹਾਤਮਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਵਰਦੇ ਹੋਏ ਰਹੀ ਗਈ ਹੈ :-

“ਉਹ ਖੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਵਜੋਂ ਸੁਰੋਣੀਬੱਧ ਰੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰੋਈ ਹੋਰ ਰਬੀਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਵਰਦਾ। ਉਹ ਮਹਾਤਮ ਨਾਮ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਵਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਾਏ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸੂਰਜ ਵੱਲ ਆਪਣੇ ਵੰਸ਼ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਬੰਸੀ ਰਾਜਪੂਤ _ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਦੇ ਖੂਰਵਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ , ਜਸਪਾਲ, ਯਾਰਬਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਾਨੂੰਗੇ ਸੀ, ਜਿਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਮਹਤਾ ਦੀ ਉਪਾਯੀ ਦਿੱਤੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸਦਾ ਨਾਮ ਮਹਿਤਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ।

18 ਨਵੰਬਰ, 1942 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1939-ਯਾਰ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਯਾਲੀਨੇਸ਼ਨ ਯਾਫ ਲੈਂਡ ਯੈਰਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਗੁਮਿਆਰਖੁਰ , ਜਲੰਧਰ, ਫਿਰੋਜ਼ਖੁਰ , ਯਾਦਿ ਦੇ ਮਹਿਤਮ ਰਖੀਲੇ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਰਖੀਲੇ ਵਜੋਂ ਖੇਮਿਤ ਰਰਨ ਤੋਂ ਖਾਯਦ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਯਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਨੋਟ ਸਾਮਲ ਰੀਤੇ ਗਏ ਸਨ: -

“(ਏ) ਸਾਰੇ ਵਿਯਰਤੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜਮੀਨ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਯਾਮ ਤੋਰ 'ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਯਤੇ ਰਾਏ ਰਖੀਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਰਖੀਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ;

(ਬੀ) ਰਾਏ ਰਖੀਲੇ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਰਖੀਲਿਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਸਾਮਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ;

(c) ਰਈਸ ਨੂੰ ਮਹਤਮਾਂ ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਯਤੇ ਇਹਨਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਯਯਿਸੂਚਿਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਰਖੀਲੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵੀ ਯਹੁਦੇ ਦੇ ਯਯੀਨ ਉਹ ਜਾਣੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ।”

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਰਈ ਸੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਰਿ ਰਾਏ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮਹਤਮ ਵੀ ਰਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਯਤੇ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸਬਦ ਯਾਧਮ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਯੋਗ ਹਨ । ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਲਈ, ਹੇਠਲੀ ਯਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਰਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਰਿ ਵੈਂਡੀ, ਜੇ ਮੰਨ ਰੇ ਰਾਏ ਸਿੱਖ ਹਨ, ਮਹਤਮ ਹਨ ।

ਇਸ ਯਦਾਲਤ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਰਿ ਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੈਂਡੀਜ ਸਾਮਲ ਹਨ, ਜੇ ਰਿ ਘਾਣਾ ਫਾਜ਼ਿਲਰਾ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਹਨ । ਸਦਰ ਨੂੰ ਖੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਫਾਜ਼ਿਲਰਾ ਸਿਟੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਰਰੇ , ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਰਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਬਦ " ਫਾਜ਼ਿਲਰਾ ਖੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ" ਹਨ ਯਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਫਾਜ਼ਿਲਰਾ ਸਿਟੀ ਵਿਚ ਲੈ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਰਿ ਫਾਜ਼ਿਲਰਾ ਵਿਚ । ਸਦਰ . ਜੇਰਰ " ਫਾਜ਼ਿਲਰਾ ਖੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ" ਸਬਦ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਹਨਾਂ ਖੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਰਿਸੇ ਇੱਕ ਘਾਣੇ ਲਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਯੇਰੇ ਉਚਿਤ ਰੂਧ ਵਿੱਚ ਫਾਜ਼ਿਲਰਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਫਾਜ਼ਿਲਰਾ ਸਿਟੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਦਰ ਰਿਉਰਿ ਫਾਜ਼ਿਲਰਾ ਸਿਟੀ ਘਾਣੇ ਵਿਚ ਰਈ ਵੀ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜਮੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਯਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਰਖੀਲਾ ਉਥੇ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ । ਇਹ ਰਖੀਲਾ, ਜਿਵੇਂ ਰਿ ਗਜ਼ਟੀਯਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਦੇ ਰੰਢੇ ਸਿਰਾਰ ਰਰਨ ਯਤੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਜਿਵੇਂ ਰਿ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ, ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਰਰਦਾ ਹਾਂ ਰਿ " ਫਾਜ਼ਿਲਰਾ ਖੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ" ਸਬਦ ਫਾਜ਼ਿਲਰਾ ਸਿਟੀ ਯਤੇ ਫਾਜ਼ਿਲਰਾ ਸਦਰ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਰਵਰ ਰਰਨਗੇ , ਯਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਘਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਰਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਰਿਸੇ ਵੀ ਮਹਤਮ ਜਾਂ ਰਾਏ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਰਵਰ ਰੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਸੂਚਨਾਵਾਂ ।

ਇਹ ਗੁਣ ਸਾਨੂੰ ਯਾਖਰੀ ਦਲੀਲ ਤੇ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਯਤੇ ਇਹ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ । ਖੁਰੀ-ਯੈੱਧਸ਼ਨ ਯੈਰਟ ਦੀ ਯਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਧ ਯਾਰਾ (2), ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਰੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਯਨੁਸਾਰ ਚੱਲਦਾ ਹੈ:-

“ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਆਯਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਖੋਸਣਾ ਰਹ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਰਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਰਿਸੇ ਵੀ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂ ਵਿਰੁੱਧੀ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਖਗਿਲਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਯਿਰਾਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਆਜਿਹੇ ਸੀਮਤ ਆਯਿਰਾਜ ਹਨ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਰਹ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਖੋਜਦ ਰਹੇਗੀ।

ਦਲੀਲ ਦੇ-ਗੁਣਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਖਗਿਲਾਂ, ਇਹ ਤਾਰੀਦ ਰੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਉਪ-ਯਾਗ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਰਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਰੁੱਧੀ (1) ਰਿਸੇ ਵਿਸੇਸ਼ ਰਿਸਮ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ (3) ਰਿਸੇ ਵਿਸੇਸ਼ ਵਰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖੋਸਣਾ ਰਹ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਰੁੱਧੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਪ ਯਾਗ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਿਸੇ ਵਿਸੇਸ਼ ਰਬੀਲੇ ਜਾਂ ਵਿਯਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਰੁੱਧੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੀ ਸਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਖੋਜਦ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਰਿਸਮ ਦੀ ਛੋਟ "ਰਿਸੇ ਵੀ ਵਿਰੁੱਧੀ ਜਾਂ ਵਿਰੁੱਧੀ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਸਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰ ਰੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਸੇ ਖਾਸ ਖਫ਼ੜੇ ਰਬੀਲੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਰੁੱਧੀ ਨੂੰ ਵਿਰੁੱਧੀ ਦੀ "ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ" ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਦੂਸਰੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਪ-ਯਾਗ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਮਾਧਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰੀਤੇ ਰਾਜਥਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਯਾਨਕ ਸਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਸ ਸਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਰੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਯਾਗ ਨੂੰ ਉਸੇ ਆਯਾਜ 'ਤੇ ਖਤਮ ਰੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਕੇਸ ਰਾਮਜੀ ਲਾਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਦਿ ਸਟੇਟ ਆਫ ਖੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ (1), ਇਹ ਸਵਾਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀ। ਖੀ.ਜੇ. ਇਰਾਨੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਮਦਰਾਸ (2) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਖੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਥਸਨ ਐਕਟ ਦੀ ਯਾਗ 8(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਅਤੇ ਰਾਜਕਾਰੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਉਪਲਬਧ ਸੀ। ਐਕਟ, ਅਤੇ ਆਥਰੇਟਿਵ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਸਟਿਸ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਆਥਰੇਟਿਵ ਉਪਬੰਧ ਕੁਝ ਰਿਸਮਾਂ ਦੀ ਵਿਰੁੱਧੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਹੀ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਰੀਦ ਰੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ (i) ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਾਂ ਮਾਲ ਅਫਸਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰੁੱਧੀ ਨੂੰ ਯਾਗ 3 (5) (ਏ) ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਯਾਗ 3 (5) (ਬੀ), (ii) ਦੁਆਰਾ ਸੈਰਸਨ 5 ਦੁਆਰਾ ਰਾਜਕਾਰੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। (a) (i), (iii) ਯਾਰਮਿਕ ਇਮਾਰਤਾਂ, ਜਨਤਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯਰਮਸਾਲਾਵਾਂ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਯਾਗ 5(a) (i) ਅਤੇ (ii), (iv) ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਰਿਸੇ ਵਿਯਕਤੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹੈ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਦੀ ਵਿਰੁੱਧੀ ਨੂੰ ਯਾਗ 5 (ਬੀ) ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; (v) ਰਿਸੇ ਵੀ ਛਾਉਣੀ ਤੋਂ ਪੂਰਵ-ਆਯਿਰਾਜ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਜਦੋਂ ਯਾਗ 8(1) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਰੀਤੀ ਗਈ ਰਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਰੁੱਧੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; (vi) ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਰੀਤੀ ਗਈ ਵਿਰੁੱਧੀ ਨੂੰ ਯਾਗ 9 ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ (vii) ਕਿ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 ਦੇ ਭਾਗ VII ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਸੇ ਕੰਧਨੀ ਨੂੰ ਰੀਤੀ ਗਈ ਵਿਰੁੱਧੀ ਨੂੰ ਵੀ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਰਸਨ 9।

ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਇੱਕ ਲਿਮਟਿਡ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਐਕਟਿਵਿਟੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਤਾਰੀਖ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾਧਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੀ-ਜੈਂਟਲਮੈਨ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ, ਫਿਰ ਵੀ ਮੂਲ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਖੰਠਾ 17 'ਤੇ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਤਾਰੀਖ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੇ ਐਕਟ ਦੇ ਆਪਰੇਟਿਵ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ ਹਨ ਜੋ ਕੁਝ ਸੇਧ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਧਾਰਾ 15 ਅਤੇ ਡੀ ਆਰਟੀਕਲ 46 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਹਨ। ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ, ਲਿੰਗ ਆਦਿ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਧਾਰਾ (4)), ਜੋ ਕਿ 1951 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸੇਧ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ: -

"ਇਸ ਅਨੁਛੇਦ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 29 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕੇਗਾ।"

ਧਾਰਾ 46 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"ਰਾਜ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਧਾਏਗਾ,

ਅਜੇਰੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮਹਾਤਮਾ ਜਾਂ ਗਾਏ ਸਿੱਖ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਸਗੋਂ ਉਹ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਛੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸਾਲ 1915 ਦੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਗਜ਼ਟੀਓਰ ਦੇ ਖੰਠਾ 98 'ਤੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ਼ (20) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਬੀਲਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਗੋਂ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਪਛੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਹਾਤਮਾ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮ ਡਾਟ ਅਤੇ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਦੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਤਾਮਰੀਸਰ (ਖਿਲਚੀ) ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਸਿਰਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਰਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਜੋ ਕਿ ਨਦੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਉੱਗਦਾ ਹੈ। ----- ਮਹਾਤਮਾ ਨੂੰ ਸਰਾਂ ਦੇ ਖਾਹ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸੌਰ ਹੈ , ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਦੁੱਧ ਦੀ ਰੱਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕੱਢਣਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨੀਵੀਂ ਜਾਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਦੂਜੇ ਖਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਉਦਯੋਗਿਕ ਕਾਰਜਕਾਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਜੋ ਡੁੱਬਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਕੁਝ ਖਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਖਿੰਡਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹਨ: ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਝੋਲੀਆਂ ਅਕਸਰ ਗੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਗੰਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਅਤੇ ਕੁਝ ਝਗੜਾਲੂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਗੂੜ੍ਹਾ ਰੰਗ ਅਤੇ ਆਮ ਦਿੱਖ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਿਰਕਾਰ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖਾਨਦਾਨੀ ਕਿੱਤੇ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਦਿਵਾਸੀ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।" ਜੇਕਰ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਪ੍ਰੀ-ਜੈਂਟਲਮੈਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਕੇ

ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਤਰੱਕੀ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਸਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਰਵ-ਯੂਰਵ ਦਾ ਰਾਨੂੰਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਆਮ ਰਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ 'ਤੇ ਹੈ। ਪ੍ਰੀ-ਐਂਥਸਨ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ) ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਲੈਣ ਦਾ ਤਰਜੀਹੀ ਯੂਰਵ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵਿਕਰੀਆਂ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਲਾਗੂ ਰਾਨੂੰਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਆਮ ਰਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮਾਯੂ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬੋਰਡ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (3) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਬੈਂਚ ਦੇ ਮਾਹਮਣੇ - ਯੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸਹਿਰੀ ਰਿਗਾਇਆ ਯਾਰਬੰਦੀ ਐਕਟ, 1949 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖੀ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਪੰਨਾ 8 'ਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

"ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਜੋ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਯਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੋਟੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਰਤੋਂ ਰਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਰਾਨੂੰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸਹਿਰੀ ਰਿਗਾਇਆ ਯਾਰਬੰਦੀ ਐਕਟ ਦਾ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਰਿਗਾਇਆ ਦਾ ਆਮ ਰਾਨੂੰਨ। ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਯਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਛੋਟੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖੀ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਰਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਾਰਾ 3 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੋਟੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸਿਰਫ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਛੋਟੇ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਆਮ ਰਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯਾਰਾ 3 ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਕ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਫਿਰ ਬੈਂਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਮਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਮਾਧਿਅਕ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯਤ ਸਰਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਰਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਯਾਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ।

ਅਧਿਕਾਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਰੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਤਾਰੀਖ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਛੋਟੇ ਮੁੱਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹਾਤਮਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਮਹਾਤਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਹ ਛੋਟੇ ਮਾੜੀ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਨੁਸਾਰ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ

ਮਹਾਤਮ ਖਛੜੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ।

ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਵਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਂਨੂੰ ਖਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ

Disclaimer:

ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Raj Rani